

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15,145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука ја донесе Наставната програма по *англиски јазик* за IV година на средното четиригодишно образование.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

IV година

Скопје, 2017 година

СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВОВЕД

Предметот англиски јазик како прв странски јазик е застапен во наставниот план за гимназиското образование, уметничкото образование и како општообразовен предмет во средното четиригодишно стручно образование од прва до четврта година.

Современата настава по странски јазици за учениците ја определува широко сфатената цел за усни и писмени комуникациски компетенции на странскиот јазик проширени со читачки, социокултурни и интеркултурни компетенции. Наставата е насочена кон ученикот како субјект во наставниот процес, неговиот когнитивен, афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа за доживотно учење.

Предметот англиски јазик за четврта година на четиригодишното средно образование се изучува со 3 (три) часа неделно, односно 108 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Наставната програма е наменета за наставата по англиски јазик за гимназиските, уметничките и четиригодишните средни стручни училишта. Со изучување на англискиот јазик во IV (четврта) година во средното образование учениците целосно ќе го постигнат нивото B2 (самостојно ниво).

Појдовни основи за изготвувањето на наставната програма за IV (четврта) година во средното образование се:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странските јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹;

- Постигањата на учениците од трета година на средното образование, односно постигнато ниво B1+ (преодно ниво) согласно *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*.

---

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазчни компетенции кои учениците би требало да ги постигнат на крајот на секоја година на средното образование се земени предвид насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик: Во подрачјето на елементарно ниво тоа се нивоата A1 (подготвително ниво/Breakthrough) и A2 (темелно ниво/Waystage), во подрачјето на самостојно користење на јазикот нивоата B1 (преодно ниво/Threshold) и B2 (самостојно ниво/Vantage) и во подрачјето на компетентно користење на јазикот ниво C1 (напредно ниво/Effective Operational Proficiency) и C2 (највисоко ниво/Mastery).

Во условите на учење на англискиот јазик во Република Македонија учениците после 9 години учење (по завршувањето на IX одделение) можат целосно да го постигнат нивото A2 (темелно ниво).

После прва година учење на англискиот јазик во средното образование можат да постигнат A2 + (зајакнато темелно ниво), после втората година учење на англискиот јазик во средното образование можат да го постигнат B1 (преодно ниво), после третата година учење на англискиот јазик во средното образование можат да го постигнат нивото B1+ (зајакнато преодно ниво), а по 13 години учење (по завршувањето на IV година) можат целосно да го постигнат нивото B2 (самостојно ниво). Постигнувањето на компетенциите согласно наведените нивоа ќе бидат прикажани преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ЗА IV ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да го збогати лексичкиот фонд на рецептивно и продуктивно ниво;
- да ги употребува точно граматичките структури предвидени за изучување во четврта година на средното образование;
- да разбира слухово подолги искази и текстови на позната и помалку позната тематика заради извлекување конкретни информации и главна идеја;
- да се оспособи да чита подолги текстови на позната и помалку позната тематика за определување конкретни информации и главната идеја;
- да може да учествува во усна комуникација со правилен изговор и соодветна примена на јазичните функции;
- да се оспособи да пишува јазични искази и текстови со примена на соодветни јазични функции и интерпункција;
- да развие свест за вредностите на сопствената и други култури.

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Компонента 1. ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ ²			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може да ги разбере лексичките единици предвидени за ова ниво на изучување Б2; - да може да ги користи лексичките единици на продуктивно ниво за ова ниво на изучување; - да може да ги артикулира (изговара правилно) лексичките единици предвидени за ова ниво на изучување; - да може да разликува неформална и формална употреба на лексичките единици.	Опис на личност (карактерни особини)	A: What sort of man is he? B: He is a terrible bore (informal) A: What sort of man is he? B: He is extremely audacious (formal) There are superficial similarities between the pop icons Shakira and Lady Gaga but in fact they are quite different from each other. Colin is always reluctant when it comes to sharing sweets. John is very envious of Julie's new phone. When Jenny is angry, she often makes imprudent decisions she later regrets.	Активности од типот: - водење разговор на одредена тема, усни презентации, игри по улоги, симулации, интервјуа и анкети, драмски техники (пантомима, жешко столче, смрзната слика и сл.); - активности со слушање песни (дополнување на текст, поврзување со слики, подредување и сл.); - игри (мемориски, со асоцијации, крстозбор, игри со погодување, бесилка и сл.); - активности од типот на пишување диктат.
		Животот кај нас	

² За потребите на уметничките и четиригодишните средни стручни училишта, наставниците можат да предвидат лексички единици соодветни на видот на средното училиште, односно на соодветната струка (стручна терминологија).

	И ВО СВЕТОТ	Strumica carnival? B: Yes, I was there last year and it was marvelous magic. But the Venetian Carnival this year was especially extraordinary - people were wearing beautiful masks, wigs and extravagant old fashioned dresses and suits. Lots of cities have iconic buildings or statues. London has the Tower Bridge, Rome has the Coliseum, Sydney has the Opera House, New York has the Statue of Liberty. In most cities in western Europe people commute to work. Foreign exchange programs offer invaluable opportunities for young people who wish to experience life in another country first hand. Want to volunteer abroad? Sign up for affordable trips!	
	Мода	Some of the models are way too skinny. For some people fashion is their passion.	

		Alice was wearing a black dress and a diamond necklace and looked extremely glamorous. Wearing a baseball cap back to front may be considered trendy but I think it looks silly! Ferrari is an internationally famous brand name.	
	Забава	Talent competitions are very popular on television – people come and show off lots of different talents. There’s no hurry. Let’s just chill out for an hour or two. Paul and Kate went to a theme park, which was a brilliant experience. Rose and Andrew go to the cinema once in a blue moon.	
	Наука и технологија	Some people have tons of apps – mostly games, such as Candy Crush or Angry Birds. My friend Joe is a computer savvy. I’ve been told, but I want to make sure. Savvy? My mum’s company produces	

		high-tech gadgets, like satellite navigation systems for cars. With the constant upgrade of technology we can now do practically anything on a device which can fit in the palm of our hands.	
	Спорт	Last weekend I went snowshoeing, which at first felt a little strange – a bit like wearing flippers when you swim. Top world champions do strenuous exercise on daily basis in order to achieve top results. It's impossible to play on this pitch because it's frozen.	
	Музика	A: Do you play any musical instruments? B: I play an electric piano because it makes me feel better. Toshe Proeski was a quintessential singer of Macedonian multi-genre music. Everybody raved about Daniel	

		Kajmakovski at the gala opening in the new Concert Hall. The band asked the audience to clap their hands.	
	Литература (книги)	Reading in another language can be exciting .When you read something you're passionate about, the language barrier soon disappears. "Waiting for Godot" is a play by the Nobel Prize winner Samuel Becket in which two characters Vladimir and Estragon wait endlessly and in vain for the arrival of someone named Godot. Stevie read extensively when he was young. That's why he is very good at words now.	
	Образование -Квалификации, степени на образование и испити (приемни и др.)	Upon satisfactory completion final certificate will be issued. Everyone who wants to go to college has to take a college entrance exam. Anthony has an MA degree in physics.	

		Jolie finished her course with flying colors. Faith was over the moon when she got accepted at the Berkley College of Music. My niece Zara is a qualified and licensed interpreter.	

Компонента 2. ГРАМАТИКА			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
никот/ученичката: - да може да ги разбере граматичките структури на ова ниво; - да може да продуцира граматички точни реченици со комплексност на ниво Б2; - да може да разликува формална и неформална употреба на одредени структури.	Именки - сложени (изведени од две именки) -број+именка+именка -именки изведени од глагол со честица - именка+предлог+именка -ка -именка+'s+именка -именски фрази	newspaper, airport, waiting-room, pocket money buttonhole five-minute-break payout, uprising, takeaway, outfit access to the internet, demand for smart phones, grudge against neighbors It is dog's food not cat`s food. Barry tried to float away on a hot-air balloon that he brought in a pickup truck.	Активности од типот: - слушање исказ од наставникот и невербално реагирање на истиот (мимика, гестакулација, TPR); - вежби од типот на вербално реагирање на поставено прашање; - вежби со користење илустрации флеш карти, постери; - диктогос (граматичко диктирање); - дополнување реченици; - средување текстови; - играње по улоги и симулации на дадени ситуации; - активности од типот пополнување и дополнување на празни места во реченицата; - вежби од типот на повеќечлен избор; - поврзување зборови или делови од реченици; - комбинирање и трансформации на зборови и реченици; - сложувалки, крстозбори, квизови интерактивни вежби и игри на интернет и други активности;

	Член -неопределен член пред имиња со титули (со значење <i>некој</i>) -определен со установи, организации, институции	Next week I will be taking my son for his first swimming lesson, so I need to buy him a pair of trunks. a Mr. Johnson The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, The Nobel Foundation, To the theatre	- споредба и воочување на разликите во употребата на членовите/предлозите, именките, глаголските структури во англискиот и мајчиниот јазик.
	Придавки -компарација: the+comparative+the	The less you spend, the more you save.	
	Прилози -изразување став	Frankly, I couldn't care less. Apparently, Careen was in line for promotion.	

	Предлози -придавка+предлог	Everyone was surprised by the news. Are you excited about going on holiday next week? The city was crowded with tourists.	
	-глагол+предлог	I don't approve of your language, young lady. My secretary will provide you with more information if you need it. Come on! We're relying on you!	
	Глаголи/Времиња -Искажување навики во сегашноста	Clement will always wake up early. Whenever I get home, my dog is sleeping in the armchair.	

		Daisy and Dan will keep reminding me to go and visit them.	
	-Искажување навики во минатото	My father would take me fishing every Sunday.	
		Eddy and Dolly were constantly arguing about money.	
		Fallon was always calling me at night to ask me how I was.	
	-Искажување сигурност (увереност) во сегашноста	Elizabeth and Garry must be very rich. Look at their luxurious house!	
	-Искажување веројатност во сегашноста	Harriet may be arriving tomorrow.	
	-Искажување сигурност (увереност) во минатото	Iggy can't have escaped through this window. It's too small.	
		The road might have been blocked.	

	-Future continuous -Future Perfect Continuous	This time next year, Jasmine will be working in Dubai and earning good money. You'll have been travelling for 3 days when you get to Singapore. You'd better book a hotel and have a couple of days rest.	
	Conditionals -Mixed Conditionals	If I had studied harder, I'd be at university now. If I'd got that job I applied for I'd be working on a cruise ship. I would have driven you to the match if I didn't have so much work. If I wasn't working in July, I would have suggested we go camping in Greece.	

	Subjunctive mood	I wish you didn't live so far away. She wished she hadn't hurt his feelings. If only I didn't have so much homework I could go to the concert tonight. If only I'd known you were coming.	
	Пасив – сите форми	I'm being eaten alive by these mosquitoes. I wasn't told about the new rules. I thought I was being followed. Tomatoes have been grown here for centuries. When Jay got home he found that his flat had been burgled.	

		Competition entrants might be chosen to appear on TV.	
	Индиректен говор -co Present Perfect Continuous -co модални глаголи	Joan said she'd been waiting for ages. They reported that the volcano might erupt at any time.	
	Односни реченици -co испуштање на заменката -co предлог	This is the skirt Kim bought on sale. You shouldn't believe everything you read in the newspaper. Who was the girl you were talking to?	
	Фразални глаголи	Let's splash out on a bottle of champagne. Watching that programme has put me off chicken. I'll take you up on that offer.	

	Intensifiers	After working all day and all night Laurel was totally exhausted. Luke was absolutely horrified when he realized what he had done. I am entirely satisfied that Mark followed the correct procedure.	
	Сврзници - nevertheless, in spite of, despite, even though	The weather forecast is good. Nevertheless, you always need to be careful in the mountains. In spite of his age, uncle Mitch still goes camping in the wild. Despite having all the necessary qualifications, they	

		didn't offer me the job. You keep making that stupid noise even though I've asked you to stop three times.	

Компонента 3. ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може да комуницира во соодветни говорни ситуации со примена на јазичните функции.	Учтиво искажување: жалење одбивање согласување/несогласување Разочарување Критика	On behalf of Dell, may I sincerely apologize for your less than perfect customer experience. I appreciate the offer, but I was planning on having coffee with my classmates. A: Conflicts are better set through dialogue. B: I hold the same position. My thoughts exactly. Whilst I would agree with the comparison, your reviews appear contradictory. What we had been led to expect was far from a decent hotel. You wish you hadn't done that. You made a right mess of it.	Активности од типот: -игри во двојки и дијалози меѓу двајца или тројца ученици; -работа во групи; -користење на аудиовизуелни средства (видео, флеш карти, постери) со цел извлекување на јазичната функција за којашто станува збор; -вежби со користење на мимики и пантомима, драматизации и играње на улоги, а и варијации на веќе обработени дијалози; -вежби од типот sentence framing, split information, chain games, guessing games, memory games; -вежби од типот general knowledge questions, surveys.

	Барање	If we could move on to the next point of discussion. Shall we?	
	Предупредување	I must warn you it gets very cold at night in the mountains. Make sure to bring some warm clothes.	
	Дава мислење употребувајќи комплексна реченица	By spending money on confining wild animals to zoos, we are wasting resources. By this I mean, there are more urgent economic problems to deal with: hospitals and schools should be our first priority.	
	Изразување условност	If it should come to this, the judge will be notified.	
	Коментира јавни настани/натпревари (од секаков вид)	Chelsea are a goal down and need to score in the next ten minutes. It's Terry now, passes to Bridge, Bridge swings the ball over to the left and finds Malouda.	
	Давање појаснување	Let me put it this way.....	

Компонента 4. СЛУШАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може да разбере конкретни информации во искази на теми понудени во компонентата <i>Лексички единици</i>;	Текстови	As newer and more advanced digital devices and gadgets are introduced, educators and students alike are continually challenged to become increasingly tech savvy and computer literate. Have we gotten into a bad habit of using these terms side-by-side and interchangeably when describing the technological skill level of our adult education students?	Вежби од аудиоснимки со: - повеќечлен избор кои содржат еден збор за препознавање; - повеќечлен избор кои содржат искази за заокружување и дополнување на реченици со еден збор; - едноставни дијалози продуцирани од говорници кои опфаќаат познати зборови и колокации, вистинити и неvistинити искази; - текст за надополнување со веќе дадени зборови или колокации; табели за надополнување на информации; - текст за надополнување на реченици со веќе дадени/понудени зборови; - одговарање на прашања на покомплексен текст.
- да може да следи подолг и покомплексен текст на конкретни и/или апстрактни теми понудени во компонентата <i>Лексички единици</i>.	Подолги текстови	Tilburg University research is conducted within the faculties' graduate schools or within one of its many research institutes. Each institute specializes in one or more areas of expertise; there are faculty and multidisciplinary institutes. In the latter type, specialists from various disciplines work together. A number of multidisciplinary	

		research centers receive additional support from the Executive Board to develop into an academic Center of Excellence, which will allow them to remain leading in their field of research.	
- да може да разбере значење на текст на конкретни и/или апстрактни теми понудени во компонентата <i>Лексички единици</i>	Подолги текстови	Hosting a World Heritage Foreign Exchange Student allows families like your own to experience the fun of getting to know another culture without ever having to leave your backyard! You will gain not only priceless memories, but also friendships that will last a lifetime. As your World Heritage Student becomes a part of your life, he/she will gain a deeper appreciation for both your culture as well as his/her own culture.	

Компонента 5. ГОВОРЕЊЕ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може правилно да го изговара акцентот кај сложените зборови; - да може правилно да изговара интонација во прашални, молбени, заповедни и потврдни реченици; - да може усно да комуницира во секојдневни ситуации доволно течно и природно како и јасно да ги изнесе своите ставови, поткрепувајќи ги со соодветни објасненија и аргументи;	Зборови Реченици Говорна интеракција	`can opener  `travel agent `time-consuming  `health-related open-`minded  easy-`going ↑ Are you ready to start? ↑ Could you help me please? ↓ I`d like a sandwich, please.   ↓   Close your books and listen.   A: I have always loved watching television series and films in English!  B: Me too! It is such a fun and relaxing way to practice your language skills, and pick up some useful phrases too.  A: Yes, I agree! But there`s always the possibility that you might not understand an	Активности од типот на: - слушање и повторување реченици; - гласно читање на дадени дијалози (драматизација) и креирање нови; - опишување на определена ситуација, место или личност според дадена слика/фотографија; - играње по улоги и симулации на дадени ситуации; - интерактивни вежби од типот на : спроведување анкета, интервју, играње асоцијација, драмски изведби и сл.; - дискусија на дадена тема; - вежби со импровизиран говор (impromptu speech) и сл.

- да може јасно и детално да опишува и зборува во рамките на голем опсег на теми од своето подрачје на интерес, развивајќи и образложувајќи ги идеите со соодветни примери (аргументи) наведувајќи ги предностите и недостатоците;	Говорна продукција	unfamiliar word or a regional accent. Social media has become a huge part of everyday life, and many people criticize the effect it has, especially on young people. Teenagers and young adults use technology in almost all of our daily activities: from tweeting a friend, to uploading pictures on Instagram, to checking our Facebook notifications. Some people see this constant usage as evidence of addiction to social media, but others defend it as a normal part of modern life and communication.	
- да може самостојно да комуницира на дадена тема	Говорна продукција	One thing I personally love about reading, is being transported to another world - I often forget the time or things that are going on around me! Reading is a great way to switch off before you go to bed, because you think more about the world of the	

		book, rather than the real world and the problems you have during the day, so you can truly relax. I know you can be transported to a different world in a film or a TV show, but I think books do it better. While watching a film, I often talk to my flat mates, send texts, or paint my nails. A book, on the other hand, commands your full attention.	

Компонента 6. ЧИТАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ ³			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може да ја идентификува главната идеја во текстови со познати и помалку познати содржини;	Подолги текстови	Animal welfare is a growing concern in today's society. There are many people who believe that zoos are unethical. They argue that it is cruel to remove animals from their natural habitat and keep them in cages for the public to look at. An animal kept in a zoo will lead a different life to an animal that lives in the wild, for example animals in zoos don't have to hunt for food. On the other hand, a trip to the zoo can be an educational experience. When students learn about endangered species and are able to see them in a zoo, they are more likely to support projects designed to	Активности од типот на: - одговарање на прашања; - точни/неточни реченици; - пополнување и дополнување на празни места во реченицата; - вежби од типот на повеќечлен избор; - поврзување зборови или делови од реченици; - подредување на реченици; - поврзување слики со текст; - давање нов наслов на текст и сл.; - поврзување зборови со дадени дефиниции/синоними/антоними; - довршување реченици.

³ За потребите на уметничките и четиригодишните средни стручни училишта, наставниците можат да предвидат (воведат) текстови кои на рецептивно ниво ќе го доближат општиот англиски јазик до јазикот на струката.

- да може да идентификува конкретни информации во даден текст од позната и помалку позната содржина;	Подолги текстови	save these animals from extinction. TED conferences invite speakers to give presentations on a variety of topics. The different speakers are usually experts in their field and talk about new ideas and recent developments that are important to their work. The speakers are often also well-known, with people such as Microsoft giant Bill Gates and world-renowned chimpanzee expert, Jane Goodall, having given talks. There are many talks on environmentalism, for example, and on international development, aid work, and how to help poor people with all sorts of new innovations.	
- да може да го идентификува значењето на непознат збор во даден текст.	Подолги текстови	3-D films are becoming increasingly popular. The technology truly <u>immerses</u> you in the film and makes	

		you feel like you're part of the action. It can make you believe that you're on <i>Avatar's</i> planet Pandora when in fact you're actually just seated in the cinema on a gloomy Tuesday afternoon.	
Компонента 7. ПИШУВАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да може да напише неформално писмо по дадени инструкции (100 - 120 збора); - да може да напише формално и полуформално писмо (100-120 збора);	Неформално писмо Формално и полуформално писмо	Hi everyone, Just to let you know I've arrived safely to Cuba. Had to attend the orientation first thing in the morning and couldn't call. Promise to do it tonight after supper. Talk to you soon. Eric Dear Mr. Brian P. Bauer, I would like to apply for the Student Exchange Program for the 2013-2014 academic year. I saw your call for applicants at the	Активности од типот: - пополнување текст со зборови кои недостасуваат според упатствата за пишување реченици; - пополнување формулари; - prewriting & rewriting; - free-writing approach (ученикот слободно пишува на која било тема без да води сметка за сите грешки); - опишување слика (дескрипција, опис на местото, природата итн.); - опишување на настани од слика (со дадени дејства); - writing games; - пишување реченици и текстови според звучен модел – диктат; - пишување по даден комплет слики (picture set);

- да може да напише насочен состав –текст на познати теми или теми од личен интерес (170 - 220 збора), применувајќи соодветни јазични елементи и интерпункциски знаци;	Наративен, дескриптивен, експозиторен, аргументативен и мисловен поврзан текст	http://macedonia.usembassy.gov website and read it with interest. I believe I am the right candidate for this program, because I possess all the desirable qualifications. I would like to use the opportunity the Exchange Program offers this year since I have other plans for next year. Thanking you in advance I remain, Sincerely yours, Mr. Jon Aliu Education is extremely important in order to succeed in life. Many people enroll into university for various reasons. In my opinion, the two main reasons people decide to attend university are career preparation and gaining new experiences. This essay will look at these two aspects separately before drawing a conclusion.	- подредување на реченици по логичен редослед; - ставање зборови во правилен ред од една реченица и сл.; - вежби со пишување кратенки; - пишување куси состави по дадени аудитивни/визуелни информации; - текст пораки (СМС пораки); - имејл пораки; - заедничка сложувалка; - вежби со довршување на текст; - поврзување реченици со сврзници; - подредување пасуси од даден текст; - самостојно и заедничко (групно) осмислување на текстови од слики и изработка на постер; - spelling games, spelling bee; - самостојна изработка на тематски постери и сл.

- да може да ги применува изучените лексички единици и граматички структури во контекст.	Текст со празнини	Now, this is California, which is, as you ....., famous ..... its outdoor spirit. We all know that her personal ..... is immense. It was one of .....moments I shall never forget.	

Компонента 8. КУЛТУРА			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да се запознае со социо-културните карактеристики на другите замји заради развивање позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; - да развие љубопитност и интерес кон другите култури, да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; - да развие вештини за воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспиту-	- Проблемите на современиот свет - Историски настани и личности - Значајни личности од литературата и уметноста - Поговорки, изреки - Современи комуникации (телефонирање Интернет, печат) - Наука и технологија	Примери од компонентата <i>Култура</i> се вградени во дел од примерите во сите останати јазични компоненти (пр. човекови права, загадување и заштита на животната средина, научни достигнувања и сл.).	Активности од типот: - читање текстови проследени со активности за сфаќање на значењето (одговарање на прашања, трансфер на информации во табела, Венов дијаграм, табела ЗСН и други графички прикази); - дискусии; - дебати; - игри по улоги и други драмски техники (смрзната слика, табло, жешко столче, пантомима); - мини проекти и презентации; - интервјуа и анкети; - користење автентични материјали (сувенири, разгледници, билети, брошури, мени од ресторан, географски карти и планови); - користење автентичен аудио и видеоматеријал; - користење материјали од Интернет;

вање на културните стереотипи како основа за развивање меѓу-културна толеранција и разбирање; - да развие способност за самооценување на сопствената интеркултурна компетенција (на пр. преку Европското јазично портфолио).			- игри; - активности за решавање проблеми; - користење весници и списанија, како и уметничка литература соодветна на возраста на учениците; - организирање изложби; соработка со училишта од странство; организирање воннаставни активности и сл.

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на применетата лингвистика, педагогијата и психологијата, т.е. позитивните домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на англискиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за четврта година предвид се земени содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во четврта година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување во однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Фокус на вниманието на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учењето. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека мотивацијата за учење ја подобруваат различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот.

Наставата по англиски јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставниот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, во наставата по странски јазик не можат да се издвојат, односно не е можно да се планира бројот на часови по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрастна група се ориентира на когнитивното учење со зголемена експликација на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање со разбирање, говорење како од аспект на говорната интеракција, така и од аспект на говорната продукција, како и компонентата *Пишување*.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училишница) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по англиски јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се поврзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училишницата, да ги запознава со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- компјутер со соодветен софтвер; ЦД-рам, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредната околина – предмети во просторијата каде се изучува англискиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- списанија за наставникот.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следење на постигањата на учениците

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот со која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Битно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со 8 оценки во текот на учебната година (4 оценки во првото и 4 во второто полугодие). Од вкупно 8 оценки, 3 се базираат на тест, а другите 5 се базираат на усни, комуникативни проверки. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште во почетокот на учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активност на часот, изработка на домашни задачи. За да се поттикне самостојноста во учењето, вештината за самоследење и самооценување, пожелно е да се користат стратегиите од делот *Јазична биографија* од *Европското јазично портфолио*; со тоа ќе им се овозможи и на родителите да имаат подобар увид во напредувањето на нивните деца во процесот на учењето на јазикот. Портфолиото ги води кон сфаќањето на учењето како процес на стекнување знаења и вештини во кои активно учествуваат. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување и учење на странскиот јазик.

На крајот на четврта година учениците се оценуваат со бројчана оценка. Последиците за ученикот во случај на неуспех се во согласност со општата регулатива за средното образование во Република Македонија.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативниот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за четврта година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за четврта година на средното образование.

Се препорачува, заради полесен визуелен контакт помеѓу учениците и за да се слуша подобро што се зборува да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата U како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при драматизација).

7. СТАНДАРДИ НА ЗНАЕЊЕ

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 1. ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ
1. Помнење	Препознава и именува лексички единици од следните содржини: - Опис на личност (карактерни особини) - Животот кај нас и во светот - Мода - Забава - Наука и технологија - Спорт - Музика - Литература (книги) - Образование (квалификации, степени на образовани, испити и др.)

2. Разбирање	Го разбира значењето на лексичките единици од следните содржини: - Опис на личност (карактерни особини) - Животот кај нас и во светот - Мода - Забава - Наука и технологија - Спорт - Музика - Литература (книги) - Образование (квалификации, степени на образование, испити и др.)
3. Применување	Применува точно и соодветно лексички единици предвидени за ова ниво на изучување од следните содржини: - Опис на личност (карактерни особини) - Животот кај нас и во светот - Мода - Забава - Наука и технологија - Спорт - Музика - Литература (книги) - Образование (квалификации, степени на образование, испити и др.)

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 2. ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ
1. Помнење	- Препознава именки (сложени, број+именка+именка, именки изведени од глагол со честица, именка+предлог+именка, именка+'s+именка) - Препознава именски фрази - Препознава неопределен член пред имиња со титули - Препознава определен член со установи, организации, институции - Препознава компарација во следнава форма: the+comparative+the - Ги препознава прилозите за изразување став - Препознава предлози (придавка+предлог, глагол+предлог) - Препознава глаголски структури за изразување навика во сегашноста и минатото - Препознава глаголски структури за изразување веројатност во сегашноста и минатото - Препознава употреба на Future Continuous Tense - Препознава употреба на Future Perfect Continuous Tense - Ги препознава условните реченици (mixed conditionals) - Препознава употреба на Subjunctive - Ја препознава формата на пасивот за сите времиња - Препознава употреба на индиректен говор (со Present Perfect Continuous Tense и со модални глаголи) - Препознава односни реченици (со испуштање на заменката и со предлог) - Ги препознава фразалните глаголи - Препознава Intensifiers - Ги препознава сврзниците nevertheless, in spite of, despite и even though
2. Разбирање	1. Ја разбира разликата меѓу следните именки: сложени, број+именка+именка, именки изведени од глагол со честица, именка+предлог+именка, именка+'s+именка 2. Разбира именски фрази 3. Ја разбира употребата на неопределен член пред имиња со титули 4. Ја разбира употребата на определен член со установи, организации, институции 5. Ја разбира употребата на компарација во следнава форма: the+comparative+the 6. Ги разбира прилозите за изразување став

	7. Прави разлика меѓу следниве предлози: придавка+предлог и глагол+предлог 8. Прави разлика меѓу глаголски структури за изразување навика во сегашноста и минатото 9. Прави разлика меѓу глаголски структури за изразување веројатност во сегашноста и минатото 10. Ја разбира формата на Future Continuous Tense 11. Ја разбира формата на Future Perfect Continuous Tense Ги разликува условните реченици (mixed conditionals) 12. Ја разбира формата на Subjunctive 13. Ги разликува формите на пасив за сите времиња 14. Го разбира индиректниот говор (со Present Perfect Continuous Tense и со модални глаголи) 15. Прави разлика меѓу односни реченици со испуштање на замена и со предлог 16. Ги разбира фразалните глаголи 17. Ги разбира Intensifiers 18. Ги разбира сврзниците nevertheless, in spite of, despite и even though
3. Применување	- Правилно ги применува следниве именки: сложени, број+именка+именка, именки изведени од глагол со честица, именка+предлог+именка, именка+'s+именка - Правилно применува именски фрази - Точно и соодветно го применува неопределениот член пред имиња со титули - Точно и соодветно го применува определениот член со установи, организации, институции - Правилно применува компарација во следнава форма: the+comparative+the - Применува прилози за изразување став - Правилно применува предлози од типот придавка+предлог и глагол+предлог - Точно и соодветно ги применува глаголските структури за изразување навика во сегашноста и минатото - Точно и соодветно ги применува глаголските структури за изразување веројатност во сегашноста и минатото - Правилно го употребува Future Continuous Tense - Правилно го употребува Future Perfect Continuous Tense - Правилно ги употребува условните реченици (mixed conditionals) - Точно и соодветно применува Subjunctive - Го применува пасивот за сите времиња - Го применува индиректниот говор (со Present Perfect Continuous Tense и со модални глаголи)

	- Правилно ги применува односните реченици со испуштање на замена и со предлог - Правилно ги применува фразалните глаголи - Точно и соодветно ги применува Intensifiers - Правилно ги применува сврзниците nevertheless, in spite of, despite и even though

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 3. ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ
1. Помнење	/
2. Разбирање	- Разбира искази кои на учтив начин искажуваат жалење и одбивање - Разбира искази кои на учтив начин искажуваат согласување/несогласување - Разбира искази кои на учтив начин искажуваат критика и разочарување - Разбира искази кои на учтив начин искажуваат барање - Разбира искази кои на учтив начин искажуваат предупредување - Разбира искази за давање мислење употребувајќи комплексна реченица - Разбира искази кои искажуваат условност - Разбира искази во вид на коментирање на јавни настани и натпревари од секаков вид - Разбира искази за давање појаснување
3. Применување	- Може учтиво да искаже жалење и одбивање - Може учтиво да искаже согласување/несогласување - Умее учтиво да искаже критика и разочарување - Може учтиво да искаже барање - Умее учтиво да искаже предупредување - Дава мислење употребувајќи комплексна реченица - Умее да искаже условност - Умее да коментира на јавни настани и натпревари од секаков вид - Може да даде појаснување

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 4. КУЛТУРА
1. Помнење	- Препознава лексички единици на тема проблемите на современиот свет - Препознава лексички единици поврзани со историски настани и личности - Препознава лексички единици на тема поврзана со значајни личности од литературата и уметноста - Препознава поговорки и изреки - Препознава лексички единици поврзани со современи комуникации (телефонирање, интернет, печат) - Препознава лексички единици поврзани со наука и технологија
2. Разбирање	- Разбира лексички единици на тема проблемите на современиот свет - Стекнува знаења за лексички единици поврзани со историски настани и личности - Разбира лексички единици на тема поврзана со значајни личности од литературата и уметноста - Стекнува знаења за поговорки и изреки - Разбира лексички единици поврзани со современи комуникации (телефонирање, интернет, печат) - Разбира лексички единици поврзани со наука и технологија
3. Применување	- Применува лексички единици на тема проблемите на современиот свет - Применува лексички единици поврзани со историски настани и личности - Применува лексички единици на тема поврзана со значајни личности од литературата и уметноста - Применува поговорки и изреки - Применува лексички единици поврзани со современи комуникации (телефонирање, интернет, печат) - Применува лексички единици поврзани со наука и технологија

СТАНДАРДИ НА ВЕШТИНИ И СПОСОБНОСТИ

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 1. СЛУШАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ
1. Помнење	/
2. Разбирање	-Разбира значење на лексички единици од следните содржини: - Опис на личност (карактерни особини) - Животот кај нас и во светот - Мода - Забава - Наука и технологија - Спорт - Музика - Литература (книги) -Образование (квалификации, степени на образование, испити и др.) -Разбира конкретни информации во искази на теми понудени во компонентата <i>Лексички единици</i>; -Ја разбира главната идеја во куси текстови на теми понудени во компонентата <i>Лексички единици</i>;
3. Применување	/

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 2. ГОВОРЕЊЕ
1. Помнење	/
2. Разбирање	/
3. Применување	- Правилно го изговара акцентот кај сложените зборови; - Правилно изговара интонација во прашални, молбени, потврдни и заповедни реченици; - Комуницира усно, доволно течно и природно во секојдневни ситуации и јасно ги изнесува своите ставови, поткрепувајќи ги со соодветни објасненија и аргументи - Опишува јасно и детално и зборува во рамките на голем опсег на теми од своето подрачје на интерес, развивајќи и образложувајќи ги идеите со соодветни примери и аргументи, наведувајќи ги предностите и недостатоците - Комуницира самостојно на дадена тема

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 3. ЧИТАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ
1. Помнење	- Препознава главна идеја во текстови со познати и помалку познати содржини - Препознава конкретни информации во даден текст од позната и помалку позната содржина - Препознава значење на непознат збор во даден текст
2. Разбирање	- Разбира главна идеја во текстови со познати и помалку познати содржини - Разбира конкретни информации во даден текст од позната и помалку позната содржина - Идентификува значење на непознат збор во даден текст
3. Применување	- Чита со идентификување на главна идеја во текстови со познати и помалку познати содржини - Чита со идентификување на конкретни информации во даден текст од позната и помалку позната содржина - Чита со идентификување на значење на непознат збор во даден текст

Ниво на постигањата на ученикот/ученичката	Компонента 4. ПИШУВАЊЕ
1. Помнење	/
2. Разбирање	/
3. Применување	- Пишува неформално писмо по дадени инструкции (100 - 120 збора) - Пишува формално и полуформално писмо (100-120 збора) - Пишува насочен состав – текст на познати теми или теми од личен интерес (170 - 220 зборови), применувајќи соодветни јазични елементи и интерпункциски знаци - Применува изучени лексички единици и граматички структури во контекст

8. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- граматичките структури ги употребува точно, во устен и писмен контекст;
- разбира искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- чита и идентификува конкретни информации и главна идеја во даден текст;
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат развивање и образложување на идеи поткрепени со аргументи;
- пишува неформални, полуформални и формални писма (100-120 збора) и насочени состави (170-220 збора), со примена на соодветни јазични елементи и интерпункциски знаци;
- поседува информации за сопствената и другите култури и има развиено свест за вредностите на истите;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

9. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Завршени студии по англиски јазик и книжевност /литература– наставна насока, VII¹.
- Завршени студии по англиски јазик и книжевност (со звање професор по англиски јазик и книжевност), VII¹.
- Завршени студии по англиски јазик и книжевност/литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹.

10. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: **1.9.2018** година

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *англиски јазик* за IV (четврта) година на средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Арх. бр. 12-14851/2
13.12.2017 год.

Министер

Рената Дескоска

Изготвил: работна група, координатор, Силвана Ветероска, раководител на сектор
Контролирал: Трајче Ѓорѓијески, раководител на одделение
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор